

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระต่ายเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็ก เลี้ยงง่าย กินอาหารได้หลากหลายชนิด แพร่ขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว การเลี้ยงกระต่ายนอกจากจะเพื่อดูเล่นให้ความเพลิดเพลินแล้ว ยังมีการเลี้ยงกระต่ายเพื่อเป็นการค้าคือ เอาเนื้อไปทำ อาหาร เอาหนังขนไปทำผลิตภัณฑ์ใช้สอยต่าง ๆ ปัจจุบันสามารถเลี้ยงกระต่ายให้เป็นธุรกิจที่จะทำรายได้เสริมหรือเป็นอาชีพหลักได้เช่นเดียวกับการเลี้ยงไก่หรือการเลี้ยงปลา การนำเนื้อกระต่ายมาบริโภคเป็นอาหารในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถบยุโรปและอเมริกานิยมบริโภคเนื้อกระต่ายกันมาก ในปีหนึ่งๆ จะมีการบริโภคเนื้อกระต่ายในปริมาณสูง 8 กิโลกรัมต่อคน ส่วนประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศที่มีการเลี้ยงกระต่ายแบบการค้าอย่างแพร่หลายก็มีการบริโภคเนื้อกระต่ายเฉลี่ยคนละ 6 กิโลกรัมต่อปี เพราะเนื้อกระต่ายมีโปรตีนสูงประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ และมีไขมันต่ำประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งน้อยกว่าสัตว์ที่เรากินเนื้อหลายประเภท เช่น ในเนื้อสุกรมีไขมันประมาณ 30-40 เปอร์เซ็นต์ เนื้อวัวมีไขมันประมาณ 28 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ เนื้อกระต่ายมีพลังงานต่ำจึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการรักษารูปร่างไม่ให้อ้วน โดยเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุที่มีอาการปัญหาอุดตันของไขมันในเส้นเลือด (คลอเรสเตอรอล) ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง เนื้อกระต่ายจะมีลักษณะนุ่ม นุ่มรับประทานและไม่มีกลิ่นคาว สามารถนำไปประกอบอาหารคาวได้เกือบทุกชนิด เช่นเดียวกับเนื้อสัตว์ประเภทอื่นๆ สำหรับประเทศไทยแม้ว่าคนไทยทั่วไปส่วนใหญ่จะยังไม่คุ้นเคยหรือนิยมนำเนื้อกระต่าย แต่หากมองในเรื่องปัญหาการขาดแคลนอาหารประเภทโปรตีน บวกกับคุณสมบัติของเนื้อกระต่ายที่ได้เปรียบกว่าเนื้อสัตว์ประเภทอื่นที่เราบริโภคกันอยู่ เพื่อเปลี่ยนทัศนคติใหม่ของคนไทยต่อการเลี้ยงกระต่ายว่าสามารถเลี้ยงได้หลายวัตถุประสงค์ โดยจัดแบ่งประเภทกระต่ายว่าประเภทใด พันธุ์ใดที่เลี้ยงไว้ เพื่อใช้ประโยชน์จากเนื้อและหนัง เชื่อว่าในอนาคตคนไทยจะหันมาบริโภคเนื้อกระต่ายกันเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการขยายตลาดเนื้อกระต่าย (ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ, 2551: ออนไลน์)

มูลนิธิโครงการหลวงมีแนวคิดการเพาะเลี้ยงกระต่ายเนื้อ เนื่องจากในแต่ละวันมีเศษผักที่เหลือจากการตัดแต่งผลิตภัณฑ์ผักปลอดสารพิษของโครงการหลวงก่อนส่งไปจำหน่ายเป็นจำนวนมาก จึงเห็นว่าควรที่จะนำเศษผักเหล่านั้น มาใช้ประโยชน์ จึงได้ทำการศึกษาและพบว่ากระต่ายเป็นสัตว์ที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากกระต่ายเป็นสัตว์ที่มี วงจรชีวิตสั้น เลี้ยงง่ายดูแลไม่ยาก ทางมูลนิธิ

โครงการหลวงจึงได้วางแผนทดลองเพาะเลี้ยงกระท่ายเนื้อจีน ตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีเกษตรกรหลายรายบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ได้เข้าร่วมโครงการทดลองเพาะเลี้ยงกระท่ายเนื้อพันธุ์ลูกผสม โดยได้รับการส่งเสริมจากฝ่ายปศุสัตว์ของมูลนิธิฯ ที่ได้ผ่านการวิเคราะห์และทดสอบแล้วว่าให้เนื้อมาก โตไว ไม่อ่อนแอ ทำให้กระบวนการเลี้ยงของเกษตรกรไม่ยุ่งยาก ในแต่ละวันใช้เวลาว่างเพียงเล็กน้อยเพื่อดูแลสุขภาพของกระท่าย ซึ่งปัญหาที่พบมีเพียงโรคผิวหนัง และโรคท้องเสียในช่วงหย่านม เท่านั้น ซึ่งหากได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดก็จะมีโรคอะไรร้ายแรง ส่วนอาหารที่ให้กระท่ายกินคือ เศษผัก เศษหญ้า ใช้เวลาเลี้ยงเพียง 3 ถึง 4 เดือน ก็จะได้กระท่ายเนื้อที่สมบูรณ์ สุขภาพดี โดยทางมูลนิธิฯ จะรับซื้อคืนทั้งหมด และร้านอาหารต่างประเทศในจังหวัดเชียงใหม่ก็มีความต้องการเนื้อกระท่ายมาปรุงอาหาร เนื่องจากเนื้อกระท่ายเป็นที่นิยมรับประทานของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น เนื้อกระท่ายถือเป็นเนื้อสัตว์ทางเลือกใหม่ เนื่องจากกระท่ายไม่อยู่ในกลุ่มที่เสี่ยงต่อโรคระบาดหรือโรคร้ายแรง จึงไม่จำเป็นต้องใช้ยาในขั้นตอนการเลี้ยง และไม่อยู่ในกลุ่มที่ต้องใช้สารเร่งการเจริญเติบโต ดังนั้นเนื้อกระท่ายจึงถือได้ว่าเป็นเนื้อสัตว์ปลอดสารพิษที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 2548)

จากการที่ผู้ศึกษาได้มีโอกาสสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการหลวงที่รับผิดชอบในโครงการเพาะเลี้ยงกระท่ายเนื้อ ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบว่า มูลนิธิโครงการหลวงมีแนวคิดที่จะขยายตลาดเนื้อกระท่ายให้กว้างขึ้นจากเดิม เป็นผู้บริโภคนักท่องเที่ยวต่างชาติ ให้มีผู้บริโภคให้กว้างขึ้นในกลุ่มคนไทยแต่มีอุปสรรคสำคัญในการขยายตลาดคือทัศนคติของผู้บริโภคที่ยังไม่คุ้นเคย หรือนิยมบริโภคเนื้อกระท่าย ดังนั้นทางมูลนิธิโครงการหลวงจึงต้องการทราบทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการบริโภคเนื้อกระท่าย เพื่อเป็นข้อมูลในการขยายตลาดต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อการบริโภคเนื้อกระท่าย ทั้งในด้านความเข้าใจ ความรู้สึก และด้านพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการตลาดสำหรับมูลนิธิโครงการหลวง และผู้ที่สนใจการเลี้ยงกระท่ายเพื่อจำหน่ายเนื้อเนื้อกระท่าย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อการบริโภคเนื้อกระท่าย

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบทัศนคติของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อเนื้อกระท่าย
2. สามารถเป็นข้อมูลให้กับทางมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการตลาดเนื้อกระท่ายเพื่อการบริโภคที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

1.4 นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง การรับรู้ของผู้บริโภคและนำไปสู่ความเชื่อที่มีต่อการบริโภคเนื้อกระท่าย โดยแสดงออกว่าผู้บริโภคมีความรู้สึกและความคิดเห็นในทิศทางใด เช่น มีความชอบหรือไม่ชอบต่อผลิตภัณฑ์เนื้อกระท่าย รวมทั้งพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคที่มีต่อเนื้อกระท่าย

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

เนื้อกระท่าย หมายถึง เนื้อกระท่ายสดของมูลนิธิโครงการหลวงที่ผ่านการฆ่าและชำแหละ หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อกระท่าย เช่น เนื้อกระท่ายรมควัน และไส้กรอก เป็นต้น